

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 17
i anledning av Landskapsnämndens
framställning rörande ett till
Landstinget inkommet förslag till
vallag för landskapet.

Sedan Landstinget den 28 innevarande november för utlåtande till
Lagutskottet remitterat förenämnda framställning jämte förslag till
vallag, får Utskottet i anledning därav vördsamt framhålla följande:

Vid genomgåendet av sagda förslag till vallag har Utskottet med be-
aktande av Landskapsnämndens framställning i anledning av detsamma an-
sett sig kunna för sin del godkänna ifrågavarande förslag med undantag
av de §§, med avseende å vilka Utskottet här nedan kommer att framstäl-
la förslag till ändring.

§ 1.

Till denna § borde fogas ett 2 mom., sålydande: "Är ordförande el-
ler ledamot i centralnämnden uppställd såsom kandidat till landstings-
man eller på annat sätt jävig, träde suppleant i hans ställe."

Enligt Utskottets åsikt borde nämligen ordförande eller ledamot av
centralnämnden icke tillåtas granska kandidatlistor, å vilka hans eget
namn finnes upptaget, eller avgöra frågor, som han av nyss berörd or-
sak eller på grund av annan anledning kunde anses vara jävig.

§ 3.

I denna §:s 1 mom. stadgas att tillsättandet av valnämnd ankommer
å kommun^{al}ernas valnämnd samt att valnämnden bör bestå av ordförande och
fyra ledamöter. Då verkställande av kommunala val i allmänhet är anför-
trott kommunalfullmäktige, torde jämväl utseende av valnämnd lämpli-
gast kunna åvälvas desamma. Antalet ledamöter i valnämnd önskar Utskot-
tet få medsatt till två, emedan detta antal för de uppgifter, som an-
komma på valnämnd, torde vara alldeles tillräckligt.

Sagda mom. finge sålunda följande lydelse: "I varje kommun skola
kommunalfullmäktige i början av januari månad det år, under vilket ti-
den av tre år från senaste landstingsmannaval tilländagår, tillsätta
en valnämnd, bestående av en ordförande och två medlemmar, för att in-
nom kommunen förrätta landstingsmannaval. Dock skall, om på grund av

presidentens förordnande nya val förrättas, ny valnämnd utses i januari månad året efter det, varunder sagda val ägt rum.

§ 9.

Enligt mom. 3 i denna § skall däri omförmält tillkännagivande anslås i det hus, där kommunalstämma hålles. Utskottet anser det vara mera ändamålsenligt, att ett sådant tillkännagivande ansloges i det hus, där kommunala sammanträden hållas.

Detta moment borde därför erhålla följande innehåll: " Sådant tillkännagivande inlämnas under omslag, varå emottagarens namn och boningsort äro tecknade, å närmaste postanstalt; dock är nämnden obetaget att låta på annat sätt tillställa honom detsamma. Är hans boningsort icke känd, anslås tillkännagivandet å lämpligt ställe i det hus, där kommunala sammanträden hållas, och i stad i rådhuset.

§ 17.

Enligt Utskottets tanke vore det ur synpunkten av att förekomma, eventuellt onödigt stort antal ~~och~~ utan eftertanke uppgjorda listor lämpligare, om det för bildande av valmansförening erfordrades minst 20 valmän i stället för, såsom i §:n nu föreskrives, tio, ^{eller förtvåntio} ~~vilket~~ antal torde utan svårighet fås i antytt syfte hopbragt.

Denna § borde sålunda lyda: "Hava valmän till ett antal av minst tjugu genom en av dem undertecknad skrift sammanslutit sig för visst landstingsmannaval samt i avskriften nämnt den eller de personer, om vilkas väljande de enats, vare sådan valmansförening berättigad att hos centralnämnden anhålla, att föreningens kandidatlista offentliggöres och införes i den valsedel, vilken skall vid valet användas."

§ 18.

Då enligt Utskottets förslag suppleant icke skall få upptagas å kandidatlista, borde från §:ns 1 mom. orden: "samt får för de i 21 och 22 §§ nämnda fall upptaga en suppleant" utgå och momentet därför omredigeras sålydande: "Skrift, varigenom valmansförening bildas, skall angiva föreningens hemort och innehåll ^{ämbets} bemyndigande för minst en av föreningens medlemmar att vara dess ombudsman i saken, så ock vara dagtecknad. Kandidatlistan bör tydligt upptaga namnen å de personer, högst tre till antalet, vilka föreslås till landstingsmän, och dessas yrke eller

§ 19.

Det i 3 mom. av denna § föreskrivna officiella bevitnandet anser Utskottet icke vara av behovet påkallat och föreslår därför, att ombudsmans egenhändiga namnteckning kunde bestyrkas av tvenne vittnen med angivande av deras yrke och hemvist. I enlighet härmed borde åt berörda moment givas följande lydelse: "Ombudsmannens egenhändiga namnteckning å ansökning skall vara av två vittnen med angivande av deras yrke och hemvist bestyrkt."

§ 21.

På grund av förslaget till ändring av § 18 följer därav att 2 mom. i denna § bör helt och hållet utgå.

§ 24.

I 2 mom. av denna § omförmäld förklaring torde lämpligast kunna ske genom valmansföreningarnas ombudsmän, varför ~~och~~ då enligt åberopade moment denna anmälningsskyldighet åvälves valmansföreningarna, Utskottet skulle önska giva nämnda moment följande lydelse: "Om sådan sammanslutning böra de i valförbundet ingående valmansföreningarnas ombudsmän göra anmälan hos centralnämnden."

§ 25.

I enlighet med förslaget till omformulering av 2 mom. i § 24 borde § 25 erhålla följande innehåll: "Anmälan, som i § 24 nämnts, skall ske skriftligen samt upptaga samtliga kandidatlistor, vilka de i valförbundet ingående valmansföreningarna slutligen uppställt.

Sådan anmälan, vilken må göras i en skrift, skall vara dagtecknad och av ombudsmannen underskriven, varhos deras namnteckningar böra vara så bestyrkta, som i § 19 föreskrives."

§ 31.

På av Landskapsnämnden framhållna skäl föreslås, att 1 och 3 mom. i denna § bleve på följande sätt omformulerade, nämligen: "Centralnämnden vidtage härå genast åtgärd att samtliga med ordningsnummer försedda kandidatlistor, envar med sin överskrift, varda sålunda sammanställda, att de ingå ~~i~~ samma sida av ett blad i ordningsföljd efter envars ordningsnummer och avskilda från varandra genom tydliga linjer."

"Vid samma tillfälle upptages ock till prövning ansökan, som utan sökandenes vållande sentida inkommit. Finnes ansökningen då behörig,

varde kandidatlistan särskilt offentliggjord såsom nedan stadgas."

32.

på nyss anförda grunder borde åter denna § innehålla ett sålydande stadgande: "Så snart den i § 31 föreskrivna sammanställningen skett, skall densamma samt i det fall, som omförmälts i § 31 mom. 2, den särskilda kandidatlistan införas två gånger å första sidan i den i landskapet utkommande tidning, vari landskapsmyndigheternas allmänna förfoganden offentliggöras."

§ 33.

Enligt förslaget till ändring av §§ 18 och 21 böra orden i 2 mom. av § 33: "med uteslutande av suppleanter" utgå, Detta moments lydelse bleve sålunda: "Härefter skall, med ledning av godkända anmälningar, sammanställningen behörigen rättas och alla till samma valförbund hörande kandidatlistor däri så sammanföras under gemensam överskrift och avskiljda från övriga listor, att förbundet och de kandidatlistor, vilka detta omfattar, tydligen framstå."

§ 35.

1 mom. i denna § bör på grund av ovan föreslagna ändringar erhålla följande innehåll: "Jämte valsedlar tillhandahålles valnämnderna tillräckligt antal exemplar av valsedeln på färgat papper samt valstämpel med tillbehör. Sistsagda exemplar av valsegeln böra på lämpligt sätt spridas bland befolkningen."

§ 46.

Under hänvisning till ändringsförslaget beträffande § 3, föreslås följande lydelse för 1 mom. i § 46, nämligen: "Då uppehåll i valförrättningen göres, skall valurnan förseglas med minst två närvarandes sigill och sättas i säkert förvar. När förrättningen därefter fortsättes bör nämnden, innan förseglingen borttages, förvissa sig om att sigillen äro obrutna."

§ 47.

Under samma hänvisning föreslås för denna §;s 2 mom. ett sålydande innehåll: "Samtliga avgivna valsedlar inläggas härefter i hållfast omslag, varå minst två av valnämndens medlemmar så anbringa sina sigill, att omslaget är omsorgsfullt förseglat."

§ 57.

Enligt Landskapsnämndens förslag kan denna § saklöst helt och

§ 61

mom. 1 p. c orden: "och § 57" strykas.

§ 62.

Då Utskottet vid behandlingen av ärendet rörande landstingsordningen föreslagit, att landstingsmännens antal skulle minskas till 24, följer därav, att talet trettio i § 62 utbytes emot tjugufyra och att denna § komme att lyda på sätt som följer: "Sedan samtliga kandidater sålunda ordnats efter storleken av sina slutliga jämförelsetal, förklarar centralnämnden de främsta tjugufyra vara valda, låter samma dag genom anslag i nämndens förrum därom tillkännagiva, med uppgift tillika vilka ifall av avgång skola närmast inträda i de valdas ställe, och utfärdar ofördröjligen fullmakt för envar av de valda.

§ 69.

Jämlikt ändringsförslaget rörande § 32 följer att åt 1 mom. i § 69 gives följande innehåll: "Centralnämnden skall genast underrätta landshövdingen i landskapet och valnämnderna om valets utgång samt offentliggöra densamma och de valdas jämförelsetal i sådan tidning, i vilken landshapsmyndigheternas förfoganden kungöras."

Utskottet får förty vördsamt föreslå:

det Landstinget ville antaga o-
vannämnda förslag till vallag för
landskapet, dock med beaktande av
de av Utskottet gjorda förslagen
~~för~~ ändring av ovan närmare angivna
paragrafer.

Mariehamn, den 30 november 1922.

Robert Rosénblad.
Oscar Boman.
Johannes Eriksson.
Carl Carlsson.